

УДК 1; 2; 297

DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v037.2022.5>

Руфат Гараїв

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3491-1032>

дисертант

Інституту рукописів імені Мухаммада Фізулі

Національної академії наук Азербайджану

БИТВЫ З УЧАСТЮ ІМАМ АЛІ ПІД ЧАС ПРОРОКА МУХАММАДА (М.Й.Б.)

Вступ (постановка завдань). Після переселення Пророка Мухаммада (мир йому і благословення, далі – м.й.б. – Г.Р.) з Мекки до Медини між мусульманами та язичниками відбулося багато битв, у яких імам Алі брав безпосередню участь. Загалом, за часів Пророка Мухаммада (м.й.б.) сталося 72 битви, які в ісламській історії називаються газва та сарія. На думку ісламських учених, битви, у яких пророк Мухаммед (м.й.б.) брав участь особисто, називаються газва, а битви, у яких брав участь, називаються сарія.

Мета статті – проаналізувати деякі важливі аспекти битв за участю Імама Алі за часів Пророка Мухаммеда (м.й.б.). Зазначається, що ці битви були джихадами, які мали на увазі піднесення посланої Аллахом релігії іслам на Землі, боротьбою проти ворогів Аллаха та подолання перешкоди на шляху усунення смуту та несправедливості. Зазначається, що джихад – це дія, спрямована на порятунок людей від гноблення тиранів. Джихад – це не терористичні акти проти невинних людей. Наголошується, що саме це було покладено Аллахом на всіх пророків та імамів.

Зазначається, що Імам Алі, залишаючись вірним цьому завіту, все своє життя боровся заради захоплення релігії Аллаха і захищав її щосили як за життя Пророка (м.е.б.), так і в пізніші часи.

Методи та методологія. У процесі дослідження автор широко використав метод порівняльно-історичного дослідження релігій, розглядав основні етапи історичного та антропологічного вивчення формування ісламу, розглядав сучасні підходи філософського аналізу ісламу як небесної релігії, застосування базових понять феноменологічного методу до епохи.

Новизна у статті полягає у класифікації історії битв за участю Імама Алі за часів Пророка Мухаммеда (м.е.б.), просторово-часовий культурологічний опис історичних подій пов'язаний із соціально-політичним формуванням засад ісламу в ранній період, опис характерів захисників релігії у важких ситуаціях.

Основний матеріал. Після закінчення пропаганди проти ісламу в Мецці мусульмани були змушені мігрувати до Медини. Навіть після Хіджри язичники, які не відмовилися від своїх ненависних ідей, прийшли до Медини та оголосили му-

сульманам війну. У зв'язку з цим було багато битв між мусульманами та язичниками, крім Табука, в решті брав безпосередню участь Хазрат Алі (м.й.б.). Тому що під час битви при Табуці Хазрат Алі (м.й.б.) залишився в Медині за вказівкою Пророка (м.й.б.), щоб запобігти злodianням лицемірів. Лицеміри, які були стурбовані перебуванням імама Алі в Медині, розпустили таку чутку, що він не взяв його на битву через стосунки між Алі та Святим Пророком (м.й.б.). Занепокоєний цим, Імам Алі підійшов до Святого Пророка (м.й.б.) ззаду і розповів йому, що відбувається у Медині. Тоді пророк Мухаммед (м.й.б.) сказав: «О Алі! Поверніться до Медини. Тому що немає нікого гідного керувати справами Медини, окрім тебе та мене. Ти мій опікун серед моїх родичів. Хіба ти не хочеш, щоб твої стосунки зі мною були такими ж, як стосунки Хару з Мусою? Єдина різниця в тому, що ніякого пророка не прийде після мене. Якби він прийшов, то був би ти. Ти мій наступник після мене, як Аарон був його наступником після Мойсея» [14, с. 56; 10, II, с. 520].

У хадисі Пророка Ісламу Хазрата Мухаммада (м.й.б.) «Ти подібний до Харуна Мойсея стосовно мене» є узагальнення «квартири», тобто становища. І традиція, і словник ставляться до «процтва» загалом після його виключення. Слово «хадис належить певному місцю» заперечується двома способами: по-перше, хадис сам собою ставиться до всього. Тому місце його розвитку не виключає його із загальності. Тому що «місце обробки» не означає, що слово стосується лише цього місця. Це підтверджується джерелами судової практики. Другий аспект полягає в тому, що в цьому хадисі говориться, що Хазрат Алі (м.й.б.) є найпрекраснішою людиною після пророка (м.й.б.) у всіх ситуаціях.

З огляду на всі ці переваги, у статті ми намагатимемося проаналізувати інформацію про участь Імама Алі у битвах, що відбувалися за часів Пророка (м.й.б.).

І. Імам Алі у битві при Бадрі.

Однією з перших битв Хазрат Алі (м.й.б.) є битва при Бадрі. Основна причина цієї битви полягала в тому, що курайшити змусили мусульман залишити Мекку і захопили майно, залишене мусульманами після хіджри. За словами курайши-

тів, основною причиною битви при Бадрі було те, що мусульмани захопили їхні каравани. Захоплений караван повертався з Дамаска до Мекки під проводом Абу Суф'яна ібн Харіба. Тому що кожна сім'я в Мецці мала частку в караванах, що йдуть з Дамаска. Цього було досить, щоби викликати бійку між курайшитами.

Після хіджри мусульмани, які оселилися в Медині і жили там, організували напади на каравани курайшитів, щоби компенсувати володіння їхнім майном, залишеним язичниками. Під час одного з таких нападів мусульмани хотіли атакувати караван із тисячею верблюдів та торговими товарами на півмільйона дирхамів. Пророк Мухаммед (м.й.б.) зібрав армію для цього походу і на шляху до Бадри молився біля колодязя в поселенні Равха. У селищі Равха також збудовано мечеть «Масджіді-Бірі-Равха». 313 людей, що зібралися, прийшли до Бадру під проводом Святого Пророка (м.й.б.) і стали чекати караван. Однак Абу Суф'ян ібн Харіб, який очолював караван, дізнався, що мусульмани чекають на караван, тому відправив повідомлення до Мекки і змінив маршрут каравану. Почувши цю новину, язичники Мекки вирішили напасти на мусульман, незважаючи на друге повідомлення Абу Суф'яна ібн Харіба про те, що небезпека минула, і виступили на Бадр із особистим загоном у тисячу людей.

Перед битвою при Бадрі відбулося кілька невеликих боїв між мусульманами та язичниками Мекки. Битва при Бадрі, яка відбулася 17 рамадана (624 р. н.е.) другого року хіджри, є однією з найважливіших битв в історії ісламу. У цій битві одночасно були випробувані і мусульмани, які уникали язичників. У цій битві Аллах допоміг віруючим через своїх янголів. У вірші 123 сури Ал-Імран Священного Корану сказано: «Воістину, коли ви були нечисленні і слабкі за Бадри, Аллах допоміг вам». Це також роз'яснено Аллахом у 5-му аяті сури Анфаль Священного Корану.

Ці дві групи зіткнулися один з одним у Бадрі, місті між Меккою та Мединою. За звичаєм арабів спочатку мали битися по три людини з кожного боку. Серед язичників Утба ібн Рабіа, Шайба ібн Рабіа та син Утби Валід вийшли на поле битви і попросили супротивника битися з ними. Хоча троє мусульман серед ансарів вийшли боротися з ними, язичники вважали їх нижчими і просили їх лошат [1, з. 66; 2, I, з. 508–511]. Після цього діяння язичників Хамза, Алі та Убайда ібн Харіс вирушили на поле битви, щоби битися з Пророком (м.й.б.). Хамза зустрівся з Утбою ібн Рабіа, імам Алі Валід ібн Утба, а Убайда зустрівся з Шайбою ібн Рабіа. У першому протистоянні, що відбулося, перемогу здобули ісламські моджахеди. Однак Убайда ібн Харіс, який був поранений у цій битві, прийняв мученицьку смерть через три дні після битви.

Хазрат Алі говорить про цю битву: «Коли битва посилювалася в день Бадра, ми шукали притулку у Пророка (тобто б). Він був найхоробрішим і найгероїчнішим з людей того дня. Не було нікого ближче до язичників, аніж він! Тим часом Пророк Мухаммед (м.й.б.) взяв жменю землі і кинув її на обличчя язичників і помолився: «Нехай їхні обличчя будуть чорними!» О, Боже! Всели страх у їхні серця! Нехай ваші ноги тремтять». Після цієї молитви язичники стали перемагати [1, с. 67; 3, I, с. 49–50]. Про це сказано у Священному Корані: «Ви не вбивали їх, їх убив Аллах. (О мій Пророк! Коли ти кидав жменю піску в очі своїм ворогам, це не ти кидав її, а кидав Аллах. Цим Аллах піддав віруючих доброму випробуванню. Аллах – Той, Хто чує, Знає!» [1, сура Анфаль, аят 17].

Героїзм сподвижників, що билися у битві при Бадрі, особливо Хамзи та Алі, мав велике значення для перемоги у битві при Бадрі. Хазрат Алі прорвав ряди ворога і виявив безприкладний героїзм і самовідданість у Бадрі [1, I, с. 515].

Коли Імам Алі зіткнувся з Науфалем ібн Хувайлідом на полі битви, пророк молився за Алі, щоби він виграв битву. Почувши, що Імам Алі переміг його, Пророк Мухаммед (м.й.б.) сказав такбір. У битві при Бадрі Імам Алі зривав голови язичникам, як зриває плоди з дерева [4, I, с. 136–137].

II. Імам Алі в битві при Ухуді.

Битва називається битвою при Ухуді, тому що вона сталася навколо гори Ухуд. Коли армія курайшитів, діючи з почуттям помсти, підійшла до Медини, вона змінила свій шлях і влаштувалася у північній частині Медини, в долині Акік, біля підніжжя гори Ухуд. Це був підходящий район для військових дій через відсутність пальм та рівної поверхні землі. Звідти Медину можна було вдарити сильніше. Бо на заваді не було перешкод.

Головною метою цієї битви була помста за загиблих у Бадрі. Заборона оплакувати загиблих у Бадрі ще більше посилювала це почуття. Закриття торгового шляху курайшитів стурбувало всіх. Смерть Каба ібн Ашрафа довела цей неспокій до краю. З цієї причини Сафван ібн Умайя та Ікріма ібн Абу Джахль прийшли до Абу Суф'яна і запропонували, щоби ті, хто був убитий у Бадрі, віддали свої життя, щоби захистити караван, тому всі, у кого є майно в цьому каравані, повинні були зібратися для підготовки до битви Абу Суф'яна, якому сподобалася ця пропозиція, і негайно почав діяти.

Коротше кажучи, за допомогою Абу Суф'яна ібн Харіба, Сафвана ібн Умайї, Ікріма ібн Абу Джахля, Халіда ібн Валіда та Амра ібн Аса проти мусульман у Мецці було зібрано тринадцять тисяч воїнів, щоби компенсувати поразку у Битві при Бадрі. Багато язичників, у тому числі Хінда, дружина Абу Суф'яна, також брали участь у цій битві.

Битва при Ухуді відбулася біля підніжжя гори Ухуд сьомого місяця шавваля (625 р. н.е.) третьо-

го року хіджри. Згідно з Ібн Ісхаком, це сталося у середині місяця шавваль, а згідно з Катадою, це сталося одинадцятого числа місяця шавваль [5, IV, с. 22–23]. Щодо битви при Ухуді сказано у Священному Корані: «Згадай час, коли ти залишив свою сім'ю на світанку, щоб приготувати (сприятливі) позиції для віруючих через війну!» Воістину, Аллах – Той, Хто чує, Знає! Дві групи з-поміж вас вирішили відступити, побоюючись поразки. Однак Аллах був їм помічником. Віруючі повинні вірити в Аллаха! [6, сура Алі-Імран, аяти 121–122].

За вказівкою Святого Пророка (м.й.б.) його дядько Аббас, який залишився в Мецці, передав усі діяння язичників до Медини. Порадившись зі своїми сподвижниками, Пророк Мухаммед (м.й.б.), який знав про те, що відбувалося в Мецці, вибрав гору Ухуд місцем битви. Після переговорів пророк (м.й.б.) рушив до гори Ухуд із тисячним військом. По дорозі група з трьохсот людей під проводом лицеміра Абдуллаха ібн Убайя повернулася в Медину, але Пророк (м.й.б.) не звернув на це уваги і став віч-на-віч з ворожою армією біля підніжжя гори Ухуд з групою сімсот чоловік.

Пророк (м.й.б.) поставив 50 лучників на чолі з Абдуллахом ібн Джубейра біля перевалу Ейн-найн, розташованого на горі Ухуд, щоб ворожа армія не атакувала ззаду, і наказав їм, щоб ніхто не залишав це місце без його наказу. Тому що Абу Суф'ян влаштував засідку на Халіда бін Валіда у чотири рази більшою силою, ніж група Абдулли бін Джубайра. Група язичників, що причаїлася в засідці, мала атакувати мусульман ззаду, після вступу війська в бій.

Вчений-історик аль-Вакіді пише: «Пророк (м.й.б.) розмістив 50 лучників біля перевалу Ейн-найн. Гора Ухуд була позаду мусульман, а Медина попереду них. Він визначив місцезнаходження всіх командирів. Він тягне деякі групи наперед, а деякі назад. Упорядивши ряди, Пророк (м.й.б.) каже: «Я наказую вам, як Аллах наказав мені: коритесь Аллаху, не слухайтеся Його». Боротися з ворогом складно, це потребує зусиль. Мало хто може протистояти ворогові. Ведені Аллахом протистоять ворогові. Тому що Аллах з тими, хто кориться Йому. Сатана з тими, хто не слухається Аллаха. Насамперед потрібно бути терплячим у джихаді. Нехай ніхто не атакує, доки ви не віддасте бойовий наказ!» [7, т. I, с. 221–222].

У цій битві троє людей з обох боків виходять уперед і починають боротися. Імам Алі, Хамза та Саад ібн Абу Ваккас, які вирушили на битву з мусульманами, усі троє повернулися після перемоги над своїми супротивниками. Потім Талха ібн Абу Талха, прапороносець політеїстської армії, пішов у бій, але був убитий Імамом Алі.

Хазрат Алі (м.й.б.) говорить про цю битву так: «Коли я не бачив Посланця Аллаха під час битви, я шукав його серед мучеників, але його і там не

було. Йй-Аллаху, Посланник Божий (м.й.б.) не тікає від битви, принаймні через наші помилки Аллах забрав його до Себе. Після цього я напав на ворога, сказавши, що для мене немає нічого кращого, ніж боротися. Коли вони побачили мене і розділилися на дві сторони, я побачив, що там бореться Посланець Аллаха (м.й.б.). Імам Алі був єдиним, хто підняв прапор і знову зібрав військо після мученицької смерті прапороносця Мусаба ібн Умайра [18, с. 74]. Під час битви, коли Пророк (м.й.б.) побачив групу ворогів, що наближається до нього, він наказав Хазрату Алі атакувати їх. Алі також напав на них і вбив Амра ібн Абдуллу, а решту розпорошив. У цей час Пророк Мухаммед (м.й.б.) сказав: «Ти від мене, а я від тебе» [8, с. 179–181; 9, Фадаїл, 9].

Імам Алі люто бився в битві при Ухуді і вбив велику кількість язичників. Коли обличчя пророка (м.й.б.) було пошкоджено і випав зуб, Імам Алі вмив обличчя [5, VII, с. 362]. Як видно, Імам Алі не втратив хоробрості, незважаючи на тяжкість ран. У зв'язку з його героїзмом у битві при Ухуді з неба лунали крики Джабраїла про Алі: «Немає меча, крім Зульфугара, немає героя, крім Алі» [4, II, с. 100; 11, II, с. 107; 12, XIV, с. 251].

III. Імам Алі у битві при Хендеку.

Однією з важливих битв, що сталися за часів Пророка, є битва при Хендеку, в якій участь Хазрата Алі мала особливу роль. Інформація про цю битву подана у віршах 9–12 сури «Ахзаб». У цих віршах Аллах каже: «О віруючі! Пам'ятайте про Божу прихильність до вас, коли на вас нападають армії. Потім ми наслали на них вітер і війсьсько, якого ви не бачили. Аллах бачив, що ти тоді робив. Тоді вони напали на тебе згори та знизу, і очі твої вийшли з очей твоїх, і серце твоє увійшло до уст твоїх. У вас були різні думки про Аллаха. Саме тоді віруючі були випробувані та вражені. Тоді лицеміри і злісні у серці скажуть: «Аллах і Його Посланець дали нам помилкові обіцянки», – вони сказали» [6, сура Аль-Ахзаб, аяти 9–12].

Ця битва, що відбулася у п'ятому році хіджри, також називається битвою при Ахзабі. Тому що всі арабські племена допомагали курайшитам-язичникам у цій битві. Євреї, які зазнали поразки в битві при Бані Назір у 626 році, зібралися в Хейберській фортеці і хотіли помститися мусульманам. З цією метою єврейським лідерам, які прибули до Мекки, вдалося зустрітися з Абу Суф'яном. Після тривалої розмови між ними досягається угода між двома сторонами, що вони разом нападуть на Медину та знищать іслам [13, II, с. 233].

Після цього євреї прийшли в Неджд і запросили племена Бані-Фазара, Бані-Мурра та Бані-Ашджа з племені Катаван, Курайш Бані-Салім та племені Бані-Асад у Катавані для боротьби з мусульманами. Зрештою, союзники зібрали десятитисячне військо і рушили до Медини [7, II, с. 443].

Пророк (м.й.б.), почувши про це, порадився зі своїми сподвижниками. У цей час соратник на ім'я Салман Фарісі порадив викопати окопи навколо міста, щоб запобігти нападу [13, II, с. 234]. Пророку (м.й.б.) сподобалася його ідея, і він вирив траншею на ділянці від Ухуда до Ратіджа.

Армія язичників, що досягла Медини, мала стояти навколо рову. Перебуваючи у безвиході, Абу Суф'ян вирішує звернутися за допомогою до євреїв Бані Курайза. З цією метою він відправляє Хуейї ібн Ахтаба до Кабу ібн Асада, голови племені Бані Курайза. Зрештою Хуейї переконає Каба розірвати договір [14, с. 40–43; 3, XX, с. 223].

Занепокоєний цим, Пророк Мухаммед (м.й.б.) негайно відправив Саада ібн Мааза та Саада ібн Убада до племені Бані Курайза для отримання точної інформації. Коли вони прийшли до племені Бані Курайза і спробували поговорити з головою племені Кабом ібн Асад, він образив мусульман. Коли представники, що повернулися, донесли цю історію до Святого Пророка (м.й.б.), він сказав голосно: «Аллаху акбар, про мусульман, перемога близька» [14, с. 40–43].

Наступного дня Амр ібн Абдавід, Нофал ібн Абдулла, Зірар ібн Хаттаб, Хубейра ібн Ваххаб та Ікріма ібн Абу Джахль, які були язичниками, перетнули рів і попросили бійців для битви. Амр ібн Абдавід на прізвисько «Фарісі Ялял» (вершник Яляла) був найсильнішим серед них. У зв'язку з цим ніхто із мусульман не хотів із ним воювати. Тільки Хазрат Алі вийшов уперед, щоб боротися з ним. Пророк (м.й.б.), який відправив Хазрата Алі на битву, молився за нього так: «Боже, захисти Алі від зла!» Коли він зустрів Імама Алі Амра, Пророк Мухаммед (м.й.б.) сказав: «Віра і невіра зіткнулися віч-на-віч» [14, с. 40–43; 1, с. 71].

Імам Алі, який убив Амра в битві, повернувся до Святого Пророка (м.й.б.) з перемогою, і Пророк Мухаммед (м.й.б.) сказав: «Удар Алі в День рову буде видалено з поклоніння всіх людей та джинів доки Судний день вище» [14, с. 40–43; 15, т. 30, с. 32].

З іншого боку, у кожного воїна, який бився у політеїстичній армії, була мета. Євреї билися, тому що були стурбовані зростаючим поширенням ісламу. Язичники курайшитів боролися проти ісламу та мусульман через їхню стару ворожнечу. Катаван, Фазар та інші племена прийшли воювати за половину врожаю Хейбера.

Пророк (м.й.б.), який хотів відокремити тих, хто приєднався до армії з фінансових причин, відправив представників до їхніх лідерів і повідомив їм, що якщо вони підуть з армії, мусульмани готові віддати їм одну третину врожаю Медини. Такі події спричинили розпад армії Ахзаба.

IV. Імам Алі у битві при Хейбері.

Завоювання форту Хейбер – одна з найважливіших подій в історії ісламу. Євреї жили у Хейберській фортеці. Іноді вони загрожували

мусульманам і навіть проповідували проти них. Такі чинники спонукали пророка (м.й.б.) напасти на євреїв Хейбера:

а) вони налаштовували арабські племена проти ісламу. Як відомо, у битві при Хендеку язичники прийшли до Медини за фінансовою підтримкою Хейберських євреїв. Через їхні дії Пророк (м.й.б.) вирішив роззброїти їх;

б) євреї були завзяті у прийнятті ісламу. Коли тисячі язичників увірували, жоден єврей не увірував;

в) Пророк Мухаммед (м.й.б.) розіслав листи главам більшості країн, запрошуючи їх прийняти Іслам. Не виключено, що Сасаніди та візантійці використовували євреїв проти ісламу. Або нехай євреї підбурюють сасанідських та візантійських імператорів проти ісламу [14, с. 46–47].

Пророк Мухаммед (м.й.б.), який забрав усе це, наказав розпочати війну проти євреїв Хейбера. У 628 році Пророк Мухаммед (м.й.б.) залишив Кійла Лейсі в Медині і рушив до Хейбер з військом у 1500 чоловік [14, с. 46–47].

Побоюючись цього, євреї зібрали своїх дружин та дітей у фортеці Катіба, а їжу та питво – у фортеці Наїм. Бійці збираються біля фортеці Настат і чинять опір. З цієї причини облога триває до місяця. Мусульманам іноді потрібно більше десяти днів, щоб захопити форт. Після великих труднощів першою фортецею, яку захопили мусульмани, стала фортеця Наїм. Завоювання фортеці коштувало загибелі ісламського полководця Махмуда ібн Маслама Ансарі та поранення п'ятдесяти воїнів [14, с. 46–47].

Після завоювання цієї фортеці Пророк Мухаммед (м.й.б.) наказав осадити фортецю Катіба. Трохи пізніше в результаті активності бойовиків-мусульман фортеця була захоплена, а Сафія бинт Хуейй згодом удостоєна честі стати дружиною Святого Пророка (м.й.б.) [14, с. 46–47].

Після завоювання цих двох фортець мусульмани взяли в облогу сильніший форт – форт Гамус. Однак ісламська армія зіткнулася із сильним опором та повернулася з великими втратами. Навіть якщо група під проводом Абу Бакра та Омара ібн Хаттаба, одного з відомих сподвижників, атакувала по черзі, фортеця не була захоплена [16, с. 81–82]. Пророк Мухаммед зібрав військо і сказав: «Завтра я віддам цей прапор тому, хто любить Аллаха і Пророка Мухаммеда, а Аллах і Пророк Мухаммед люблять його. Аллах підкорить цю фортецю своєю рукою. Це людина, яка ніколи не поверталася спиною до ворога і ніколи не тікала з поля бою» [14, с. 46–47; 17, II, с. 37].

Наступного ранку Пророк Мухаммед (м.й.б.) викликав до себе Хазрата Алі і наказав йому атакувати перед битвою. Якщо не приймуть, скажи їм, що вони можуть жити під прапором ісламу, платячи джизью. Якщо вони не погодяться на це, боріться з ними! Остання фраза Святого Пророка

(м.й.б.) при відсиланні Алі: «Якщо Аллах веде через тебе одну людину, це краще, ніж мати рудоволосих верблюдів» [14, с. 46–47; 9, V, с. 18].

Після цих завдань Імам Алі, який взяв ісламський прапор, підійшов до фортеці Камус. У цей час Харіс першим з'явився перед Хазрат Алі, але був убитий. Після його смерті перед Імамом Алі з'явився його брат Мархаб, і він також зустрів долю свого брата. Після того, як ці дві людини були вбиті, Рабі ібн Абул Хукайк, Антар, Мурра та Ясір, які є іншими відомими людьми євреїв, також були вбиті Імамом Алі. Після їхньої загибелі фортеця Гамус, не взята протягом десяти днів, була захоплена ісламською армією на чолі з імамом Алі [14, с. 46–47; 18, I, с. 107].

Після завоювання Хейбера Пророк Мухаммед (м.й.б.) був добрий до них і прийняв прохання юдеїв. Вони просять Хазрата (м.й.б.) залишитись у Хейбері, виконувати свою роботу та виплачувати мусульманам половину річного врожаю.

V. Імам Алі у битві Затус-Саласіль.

Оскільки місце, де відбулася битва, було скелястим, ця серія також називається серією Вадіель-Рамла в ісламській історії. 12-тисячна армія, що збралася на станції Ябіс, вирішила напасти на Медину і знищити іслам, вбивши Пророка Мухаммеда (м.й.б.) та Алі. Ця новина передається Святому Пророку Мухаммед (м.й.б.) [17, стор. 86].

Бажаючи запобігти цьому нападу, Пророк Мухаммед (м.й.б.) відправив до станції Ябіс чотиритисячне військо під проводом одного зі своїх найближчих сподвижників Абу Бакра. Однак це військо повернулося до Медини, не досягнувши жодних результатів [19, с. 84].

Після поразки Абу Бакра за вказівкою Пророка Мухаммеда (м.й.б.) у це місце вирушило чотиритисячне військо на чолі з одним з його найближчих сподвижників Омаром ібн Хаттабом, але й він повернувся, не досягнувши жодних результатів. За деякими даними, навіть Амр ібн Ас, посланий за Омаром, повернувся, не досягнувши результатів, подібних до попередніх [14, с. 50–51]. Слід зазначити, що Амр ібн Ас щойно прийняв іслам і став мусульманином на той час.

Після їхньої поразки Пророк Мухаммед (м.й.б.) направив на станцію Ябіс чотиритисячне військо під проводом імама Алі. Після перемоги над ворожою армією Імам Алі повернувся з великою здобиччю та полоненими. У той час Пророк Мухаммед (м.й.б.) сказав: «Якби я не боявся, що моя умма скаже про вас те, що християни сказали про Ісуса (мир йому), я сказав би про вас щось таке, що люди б захопили кожну землю, на яку ви ступили, на благословення» [14, с. 50–51; 19, с. 84–86].

VI. У битві Імама Алі Хунейна.

Після завоювання Мекки племена хавазинів та сакіфів, стурбованих поширенням ісламу по всій Аравії, впали у страх. Їх очолював Малік ібн

Ауф. Племена хавазин і сакіф вирішують напасти на Мекку і перемогти мусульман до того, як мусульмани нападуть на них. Бажаючи досягти цієї мети, Малік збирає армію у чотири тисячі людей. Щоб солдати не йшли з бою, за його наказом їхні дружини та діти ставляться за військом. Завершивши всі приготування, Малік розміщує армію у долині Хунейн [14, с. 53–54].

Дізнавшись про це, Пророк Мухаммед (м.й.б.) рушив у бік долини Хунейн із групою з дванадцяти тисяч чоловік. Тоді один із мусульман хвалився численністю армії і говорив: «Наша чисельність набагато більша, ніж ворожа. З цією армією ми ніколи не будемо переможені» [14, с. 53–54; 20, II, с. 150]. Про це повідомляється у вірші 25 сури Тауба. Коли вони досягли долини Хунейна, перше плем'я лазні-салім під проводом Халіда ібн Валіда увійшло в долину, і вони почали тікати, бо на них напала армія Хавазина. Побачивши це, ансари та переселенці втекли, залишивши Пророка Мухаммеда (м.й.б.) одного на площі. Тільки такі сподвижники, як Імам Алі, Аббас ібн Абдулмутталіб та Фазл ібн Аббас, залишилися на площі і намагалися захистити Пророка Мухаммеда (м.й.б.) від зла ворога. Зрештою, за вказівкою Пророка (м.й.б.) його дядько Аббас звернувся до мусульман і сказав: «О ансари, ви, що присягнули Пророку Мухаммеду під деревом, куди ви тікаєте від Посланця Аллаха! Пророк тут». Почувши його голос, мусульмани знову повертаються на площу, говорячи «Аллаху Акбар». Коли мусульмани знову атакували, ворожа армія втекла. Вони залишили своїх дружин та дітей на площі та сховалися у фортецях Овтас, Нахла та Таїф.

Мусульмани, які перемогли у битві при Хунейні, взяли в полон шість тисяч людей, 24 тисячі верблюдів та 40 тисяч овець. Пророк Мухаммед (м.й.б.) ділить видобуток порівну між сподвижниками. Свої хуми видобутку він роздає найлютішим ворогам ісламу, які щойно прийняли мусульманство [14, с. 53–54; 10, III, с. 493].

На закінчення можна сказати, що Імам Алі (а.с.), що щиро прийняв єдність Аллаха і пророцтво Пророка Мухаммеда (м.й.б.), був Посланцем Аллаха (м.й.б.) у всіх битвах і з усіх сил працював для захисту його від зла ворога. Приказка «іслам поширився в Мецці завдяки Абу Талібу, а в Медині завдяки Алі» ще раз підтверджує високий статус Імаму Алі в ісламі.

Саме завдяки неоціненним заслугам, наданим Хазратом Алі ібн Абу Талібом (м.й.б.) у битвах, релігія іслам поширилася по всій Аравії, було піднято прапор ісламу, і мусульманам вдавалося перемагати навіть у найважчих битвах. Пророк ісламу, Пророк Мухаммед (м.й.б.), сказав: «Якби не меч Алі (мир йому), Іслам не був би укріплений». Саме цей вислів доводить, що Хазрат Алі (м.й.б.) – незамінна особистість для ісламського світу.

Література

1. Nurullayev Fuad. İmam Əli (ə): İnsanlıq məktəbinin ustadı. Bakı : Nurlar, Nəşriyyat-Poliqrafiya Mərkəzi, 2015, 544 s.
2. Suruc Salih. Kainatın əfəndisi, Peyğəmbərimizin həyatı, I-II, Yeni Asya nəşriyyatı, İstanbul-2001. 608 s.
3. Məclisi Əllamə. Biharul-ənvar, Beyrut-1983, c.1, səh 249 .
4. İsmet Miroğlu. İslam Tarihi Ansiklopedisi, Ankara-1996. 604 s.
5. İbn Kəsir. Əbul-Fida İsmail, əl-Bidaye ven-Nihaye, I-XII, Dərul-məruf, Beyrut-1999. 388 s.
6. Qurani-Kərim. tər. edənlər aka. Z.M. Bünyadov və aka. V.M. Məmmədəliyev, Bakı, Qismət-2010. 280 s.
7. Vaqidi. Əbu Abdullah Muhəmməd ibn Ömər, Məğazeyi-Vaqidi, Beyrut-1404/1984. 534 s.
8. Özen Enver. Həzrət Məhəmmədin həyatı, Hakikat yayınevi, İstanbul, t.y, Ali. 392 s.
9. Buxari. Əbu Abdullah Məhəmməd b. İsmail: Camius-Səhih, I, Beytul-Əfkarid-Dövlüyə, Beyrut-1998, 314 s.
10. İbn Hişam. Məhəmməd b. Əbdülməlik b. Hişam b. Əyyub əl-Himyəri, əs-Sirətun Nəbəviyyə, Beyrut-1971, Qahirə-1987. 539 s.
11. İbn-Əsir. Əli ibn Məhəmməd əş-Şeybani, (1232) əl-Kamil fit-Tarix, Beyrut, 1986, İstanbul-1986. c. 4; səh. 6,
12. İbn Əbilhədid. Şərhu-Nəhcül-Bəlağə, təhqiq: Məhəmməd bin Əbülfəz İbrahim, daru ihayi-kütubil-ərəbiyyə. Bakı, "Sabah", 1993, C.1., 332 s.
13. Təbəri. Əbu Cəfər Məhəmməd ibn Cərir b. Rüstəm, Tarixul-uməm vəl-müluk, I-VI, Dərul-kutubul elmiyyəti, Beyrut-1997. 619 s.
14. Şərifov Ş.Ş. İslam tarixi. Bakı : Nurlar, 2013. 656 s.
15. Hakim Nişapuri. Müstədrəku Aləs-Səhiheyin, Darul-kutubil ilmiyyə, Beyrut, 2008, 550 s.
16. Reşit Haylamaz. Saadet Asrına doğru ilk yıldızlar, İşık Yayınları, İstanbul-2004. 232 s.
17. Hələbi. Əli ibn Burhanəddin Hələbi Şafei, əs-Sirətül-Hələbiyyə, Misir, 1330 h/q. 433 s.
18. Kutub Muhammed Ali. İslam kahramanları Aşere-i Mübeşşere Ashab-ı Kiram, I, (tərc: Osman Zeki Soyuyiğit), Hisar yayınevi, İstanbul, 1981. Sayfa: 240; Cilt: 4.
19. Şeyx Müfid. əl-İrşad, Muəssətu Əhli-beyt, Beyrut-1993. 663 s.
20. İbn Səd. Əbu Abdullah Muhammed, Kitabut-təbəqatül-kəbir, Qahirə-2001, I-IX. 400 s.

Анотація

Гараєв Р. Битви з участю Імама Алі під час Пророка Мухаммада (м.й.б.). – Стаття.

Мета статті – проаналізувати деякі важливі аспекти битв за участю Імама Алі за часів Пророка Мухаммеда (мир йому та благословення, надалі – м.й.б. – Г.Р.). Зазначається, що ці битви були джихадами, які мали на увазі піднесення посланої Аллахом релігії іслам на землі, боротьбою проти ворогів Аллаха та подолання перешкоди на шляху усунення смуту та несправедливості. Зазначається, що джихад – це дія, спрямована на порятунок людей від гноблення тиранів. Джихад – це не терористичні акти проти невинних людей. Наголошується, що саме це було покладено Аллахом на всіх пророків та імамів.

Зазначається, що Імам Алі, залишаючись вірним цьому завіту, все своє життя боровся заради захоплення релігії Аллаха і захищав її щосили як за життя Пророка (м.й.б.), так і в пізніші часи.

Методи та методологія. У процесі дослідження автор широко використав метод порівняльно-історичного дослідження релігій, розглядав основні етапи історичного та антропологічного вивчення формування Ісламу, розглядав сучасні підходи філософського аналізу ісламу як небесної релігії, застосування базових понять феноменологічного методу до епохи.

Новизна у статті полягає у класифікації історії битв за участю Імама Алі за часів Пророка Мухаммеда (м.й.б.), просторово-часовий культурологічний опис історичних подій пов'язаний із соціально-політичним формуванням засад ісламу в ранній період, опис характерів захисників релігії у важких ситуаціях.

Автор доходить висновку, що Імам Алі (м.й.б.), який щиро прийняв єдність Аллаха і пророцтво Мухаммеда (м.й.б.), який був з Посланцем Аллаха (м.й.б.) у всіх битвах і щосили працював для захисту його від зла ворога. Чутки про те, що «іслам поширився в Мецці завдяки Абу Талібу, а в Медині завдяки Алі», ще раз підтверджує високий статус Імаму Алі в Ісламі.

Зазначається, що саме завдяки неоціненним заслугам, наданим Хазратом Алі ібн Абу Талібом (м.й.б.) у битвах, релігія іслам поширилася по всій Аравії, було піднято прапор ісламу, і мусульманам вдавалося перемагати навіть у найважчих битвах.

Ключові слова: Бедр, Хендек, Хейбер, Затус-села-сіл, Хунейн, Ухуд.

Summary

Garaev Rufat. Battle with the participation of Imam Ali in the time of the Prophet Muhammad (p.b.u.h.). – Article.

The aim of the article is to analyze some important aspects of the battles involving Imam Ali during the time of the Prophet Muhammad (peace and blessings be upon him, hereinafter – p.b.u.h. – G.R.). It is noted that these battles were jihads, which meant the rise of the Religion of Islam sent by Allah on Earth, the struggle against the enemies of Allah and overcoming obstacles on the way to eliminate confusion and injustice. It is noted that jihad is an action aimed at saving people from oppression by tyrants. Jihad is not terrorist acts against innocent people. It is emphasized that it was this that was entrusted by Allah to all the prophets and imams.

It is noted that Imam Ali, remaining true to this covenant, fought all his life for the triumph of the religion of Allah and defended it with all his might both during the life of the Prophet (p.b.u.h.) and in later times.

Methods and methodology. In the process of research, the author widely used the method of comparative historical research of religions, considered the main stages of the historical and anthropological study of the formation of Islam, considered modern approaches to the philosophical analysis of Islam as a heavenly religion, and the application of the basic concepts of the phenomenological method to the era.

The novelty of the article lies in the classification of the history of battles with the participation of Imam Ali during the time of the Prophet Muhammad (p.b.u.h.), spatio-temporal cultural description of historical events associated with the socio-political formation of the

foundations of Islam in the early period, description of the characters of the defenders of religion in difficult situations.

In conclusion, the author comes to the conclusion that Imam Ali (p.b.u.h.), who sincerely accepted the unity of Allah and the prophecy of Muhammad (p.b.u.h.), who was with the Messenger of Allah (p.b.u.h.) in all battles and worked hard to protect him from the evil of the enemy. Rumors that “Islam spread in Mecca thanks to Abu Talib,

and in Medina thanks to Ali” once again confirms the high status of Imam Ali in Islam.

It is noted that it was thanks to the invaluable merits rendered by Hazrat Ali ibn Abu Talib (p.b.u.h.) in battles that the religion of Islam spread throughout Arabia, the flag of Islam was raised, and Muslims managed to win even in the most difficult battles.

Key words: Badr, Khandak, Khaybar, Zatus-salasil, Huneyn, Uhud.